

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Наставна програма

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

за I одделение

Скопје, 2021 година

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставен предмет	<i>Македонски јазик</i>
Вид/категорија на наставен предмет	Задолжителен
Одделение	I (прво)
Теми/подрачја во наставната програма	1. Слушање и зборување 2. Почетно читање и пишување 3. Литература, изразување и творење 4. Медиумска писменост и медиумска култура
Број на часови	5 часа неделно/180 часа годишно
Опрема и средства	<ul style="list-style-type: none"> • Табла, компјутер. • Предмети со геометриски и други форми од кои може да се состават буквите од македонската азбука и некои интерпункциски знаци. • Еластични стапчиња за креирање правилни и неправилни дводимензионални форми. • Глина, пластелин и алатки за нивно моделирање во разновидни тродимензионални форми. • Песочни табли/кутии за цртање и пишување. • Бело платно и светилка, разнобојни платна, штофови, конци, волници и друг материјал за кукли, марионети, костими и разни реквизити. • Наставни листови, плакати, постери, илустрации со слики (одделени или во низа) поврзани со содржините и активностите. • Сливовници и книги (приказни, басни, бајки, стихотворби, гатанки, брзозборки, бројалки). • Списанија за деца, илустрирани енциклопедии за деца, илустрирани речници. • Анимирани филмови, аудиовизуелни записи од театарски претстави, интернет образовни софтвери, други аудиовизуелни средства и други средства во зависност од целта (звучна читанка, дигитални сликовници).

Норматив на наставен кадар	<p>Воспитно-образовната работа во прво одделение може да ја изведува лице кое е:</p> <ul style="list-style-type: none"> • професор/наставник/учител по одделенска настава, VII/1 или VI/1 (според МРК) и 240 ЕКТС; • професор/воспитувач по предучилишно воспитание, VII/1 или VI/1 (според МРК) и 240 ЕКТС; • дипломиран педагог, VII/1 или VI/1 (според МРК) и 240 ЕКТС.
-----------------------------------	---

ПОВРЗАНОСТ СО НАЦИОНАЛНИТЕ СТАНДАРДИ

Резултатите од учење наведени во Наставната програма водат кон стекнување на следните компетенции опфатени со подрачјето **Јазична писменост**:

<i>Ученикот/ученичката знае и умее:</i>	
I-A.1	да ги изразува и пренесува своите мисли, чувства, информации и ставови во различни комуникациски ситуации на својот мајчин јазик преку различни медиуми и за различни цели;
I-A.4	да го користи стандардизираниот јазик, со почитување на граматичките и правописните правила при усно и писмено изразување;
I-A.6	да ги идентификува основните карактеристики на мајчиниот јазик (азбука, историја, дијалекти итн.) и сличностите и разликите со другите јазици;
I-A.8	да разбира содржини на аудиопораки: да може да ги издвои, анализира, оценува/вреднува и резимира информациите од пораките и да ги искаже (писмено и усно) со свои зборови;
I-A.9	да разбира содржини на пишан текст: да може да ги издвои, анализира, оценува/вреднува и резимира информациите од текстот и да ги искаже (писмено и усно) со свои зборови;
I-A.12	да користи информации од различни извори и медиуми и критички да пристапува кон нив, земајќи го предвид изворот, контекстот, целта и веродостојноста на презентираниите информации.
<i>Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:</i>	
I-B.1	преку изучување на мајчиниот јазик се развива сопствениот јазичен и културен идентитет, а преку јазичната комуникација се пренесува културното наследство и културата на живеење;
I-B.2	со употребата на јазикот во различни контексти и средини и во различни форми се овозможува ефикасна комуникација и

	интеракција (секогаш имајќи предвид со кого се остварува комуникацијата);
I-B.4	содржината и начинот на изразување на сопственото мислење можат да придонесат за одржување и за подобрување на комуникацијата, но и да предизвикаат недоразбирање и конфликти.

Наставната програма вклучува и релевантни компетенции од следните подрачја на Националните стандарди: **Дигитална писменост, Личен и социјален развој, Општество и демократска култура** и **Уметничко изразување и култура**.

<i>Ученикот/ученицката знае и умее:</i>	
IV-A.2	да процени кога и на кој начин за решавање на некоја задача/проблем е потребно и ефективно користење на ИКТ;
IV-A.5	да определи какви информации му/и се потребни, да најде, избере и преземе дигитални податоци, информации и содржини;
V-A.6	да си постави цели за учење и сопствен развој и да работи на надминување на предизвиците кои се јавуваат на патот кон нивно остварување;
V-A.7	да ги користи сопствените искуства за да си го олесни учењето и да го прилагоди сопственото однесување во иднина;
V-A.10	да применува етички начела при вреднување на правилното и погрешното во сопствените и туѓите постапки и да манифестира доблесни карактерни особини (како што се: чесност, правичност, почитување, трпеливост, грижа, пристојност, благодарност, решителност, одважност и самодисциплина);
V-A.13	да комуницира со другите и да се презентира себеси соодветно на ситуацијата;
V-A.14	да слуша активно и соодветно да реагира, покажувајќи емпатија и разбирање за другите и да ги искажува сопствените грижи и потреби на конструктивен начин;
V-A.15	да соработува со други во остварување на заеднички цели, споделувајќи ги сопствените гледишта и потреби со другите и земајќи ги предвид гледиштата и потребите на другите;
V-A.17	да бара повратна информација и поддршка за себе, но и да дава конструктивна повратна информација и поддршка во корист на другите;
V-A.19	да дава предлози, да разгледува различни можности и да ги предвидува последиците со цел да изведува заклучоци и да донесува рационални одлуки;
VI-A.3	да ги формулира и аргументира своите гледишта, да ги сослушува и анализира туѓите гледишта и со почитување да се однесува кон нив, дури и тогаш кога не се согласува;
VI-A.5	да ги разбира разликите меѓу луѓето по која било основа (родова и етничка припадност, возраст, способности, социјален статус итн.);
VI-A.6	да препознава присуство на стереотипи и предрасуди кај себе и кај другите и да се спротивставува на дискриминација;
VI-A.7	да препознава манифестација на вербално и физичко насилство во сопственото опкружување, да ги согледува последиците од

	насилството и да се спротиставува на него;
VIII-A.1	да манифестира познавање на различните форми на уметничко изразување од сите области на културата (литературата, музиката, визуелните уметности, изведбените уметности, декоративните уметности, архитектурата, дизајнот);
VIII-A.3	да ги изразува сопствените идеи, искуства и емоции, користејќи уметнички или други форми на креативно изразување (индивидуални или колективни);
VIII-A.4	да ги интерпретира идеите, искуствата и емоциите изразени во уметничките продукти креирани од други кои се припадници на сопствената или на други култури;
VIII-A.5	да манифестира познавање на сопствената култура и на различните начини на нејзино изразување преку литературата и визуелните уметности, музиката и танците, градбите и другите културни продукти.
<i>Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:</i>	
IV-B.1	дигиталната писменост е неопходна за секојдневното живеење – ги олеснува учењето, животот и работата, придонесува за проширување на комуникацијата, за креативноста и иновативноста, нуди разни можности за забава;
V-B.3	сопствените постигања и добросостојба во најголема мера зависат од трудот кој самиот/самата го вложува и од резултатите кои самиот/самата ги постигнува;
V-B.4	секоја постапка која ја презема има последици по него/неа и/или по неговата/нејзината околина;
V-B.7	иницијативноста, упорноста, истрајноста и одговорноста се важни за спроведување на задачите, остварување на целите и надминување на предизвиците во секојдневните ситуации;
V-B.8	интеракцијата со другите е двонасочна – како што има право од другите да бара да му/и биде овозможено задоволување на сопствените интереси и потреби, така има и одговорност да им даде простор на другите да ги задоволат сопствените интереси и потреби;
V-B.9	барањето повратна информација и прифаќањето конструктивна критика водат кон личен напредок на индивидуален и социјален план.

РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕ

Подрачје: **СЛУШАЊЕ И ЗБОРУВАЊЕ**

Вкупно часови: **70**

Резултати од учење

Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:

1. води краток разговор со други;

<p>2. прераскажува и раскажува кратки слушнати текстови, употребувајќи различни видови реченици</p> <p>3. опишува она што го видел/видела во дадена ситуација;</p> <p>4. користи невербална комуникација соодветно на ситуацијата.</p>	
Содржини (и поими)	Стандарди за оценување
<ul style="list-style-type: none"> Поздравување, претставување и обраќање (добро утро, добар ден, добра вечер, довидување, здраво, пријатно, јас сум..., благодарам, повелете, извинете, молам). Водење краток разговор (разговор, прашање, одговор, реченица). 	<ul style="list-style-type: none"> Се претставува себеси (име и презиме, што сака/што не сака да прави). Започнува разговор со поздравување и обраќање (формално и неформално). Соодветно ги користи во реченица изразите за учтиво обраќање (благодарам, повелете, извинете, молам). Поставува прашања со целосни реченици. Одговара на прашања со целосни реченици. Учествува во разговор на теми од негов интерес (училиште, семејство, дом, другари, слободно време, игри).
<ul style="list-style-type: none"> Изговор на гласови (глас). 	<ul style="list-style-type: none"> Правилно изговара различни гласови во различни позиции на зборовите.
<ul style="list-style-type: none"> Групирање зборови (збор). 	<ul style="list-style-type: none"> Именува предмети, суштества и растенија и ги групира според конкретно својство и ги означува со општи поими.
<ul style="list-style-type: none"> Слушање кратки и едноставни текстови (приказна, реклама, најава, краток филм/цртан филм). 	<ul style="list-style-type: none"> Одговара на прашања поврзани со слушната содржина. Ја објаснува содржината на слушнатиот текст со една-две реченици (резимира). Ги идентификува непознатите или помалку познатите зборови од слушнатиот текст. Ги користи новонаучените зборови во реченици кои самиот/самата ги составува.
<ul style="list-style-type: none"> Прераскажување, раскажување и опишување (прераскажува, раскажува, опишува, прашални реченици, потврдни реченици, одречни реченици). 	<ul style="list-style-type: none"> Прераскажува кратки и едноставни текстови кои се слушаат и читаат на часовите. Раскажува кратка приказна заснована на низа слики, фотографии, илустрации. Раскажува сопствено доживување.

	<ul style="list-style-type: none"> • Користи различни видови реченици при прераскажување и раскажување. • Опишува врз основа на набљудување (лица, предмети, растенија и животни од училишното опкружување или од семејната средина како и имагинарни/замислени суштества).
<ul style="list-style-type: none"> • Вербална комуникација (тивко/гласно, брзо/бавно, умерено темпо на зборување и висина на гласот). • Невербална комуникација (гестикации, мимика, движења). 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава брзо и бавно, односно гласно и тивко зборување. • Применува соодветна брзина и висина на тонот при зборувањето во различна ситуација. • Препознава значења на разни гестикации, мимики и движења. • Прави разлика меѓу соодветни и несоодветни гестикации и движења при изразување. • Користи гестикации и мимика како дополнување и/или замена за вербална комуникација.
<p>Примери за активности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наставникот организира игра за меѓусебно запознавање: учениците се претставуваат себеси, кажувајќи го своето име и презиме, адреса и место на живеење. • Учениците, застанати во круг, еден по еден го кажуваат своето име и кажуваат по една реченица за тоа што можат да прават повеќе од другите (на пример, можам да се качам на дрво, можам да скокам на јаже итн.). Откако сите ќе се претстават на тој начин се продолжува со уште еден круг за запознавање преку кажување на името и со реченица за тоа што ученикот/ученичката не може да го направи, а би сакал/сакала (на пример, да лета со ракета, да вози камион, да меси пита итн.). • Учениците играат улоги во различни ситуации (во училница, во автобус, во училишната кујна, во библиотека, во продавница), при што вежбаат поздравување, замолување, извинување и заблагодарување. • Учениците разговараат во парови за своето семејство, при што си поставуваат и одговараат на прашања во врска со бројот на членовите на семејството/заедницата, нивното сродство и нивните имиња. • Учениците во парови разговараат за своите активности во слободното време. • Наставникот чита дијалог. Учениците имаат картички со интерпункциски знаци: точка, прашалник, извичник кои ги креваат во согласност со слушнатата реченица. • Од „волшебна торба“ наставникот влече илустрација, играчка или друг предмет чие име започнува, завршува или содржи одреден глас (пример: <i>р, ш, л, с</i>), а учениците го кажуваат зборот, повторувајќи го неколку пати. Потоа наставникот го нагласува изговорот на клучниот глас во зборот, учениците неколкупкратно го повторуваат само гласот, а потоа и целиот збор. Истото се повторува за повеќе зборови. • Учениците во парови кажуваат брзозборки, наизменично ги повторуваат додека не ги научат. • Од комплет картички со илустрации на одделни овошки, животни, играчки, прибор за лична хигиена и/или училиштен прибор, секој ученик влече една картичка. По увидот во извлечените картички учениците се групираат според заедничка карактеристика 	

на илустрациите, ги наведуваат илустрациите кои ја сочинуваат групата и објаснуваат зошто се групирале на таков начин. Алтернатива е, по извлекувањето на картичката, наставникот да ги именува категориите една по друга, а сите ученици со илустрација од таа категорија да стануваат и да именуваат што имаат на својата илустрација.

- Учениците во мали групи си делат меѓу себе однапред подготвени картички со емотикони (лутина, радост, тага, страв, љубов), ги идентификуваат емоциите, ги имитираат изразите на лицето и зборуваат за ситуации кога се чувствувале така).
- Учениците индивидуално разгледуваат сликовници. Наставникот им чита краток извадок од сликовницата која ја одбираат за читање. Учениците ги идентификуваат непознатите или помалку познатите зборови, а наставникот им го објаснува значењето на тие зборови. Учениците смислуваат реченици со новонаучените зборови во нови реченици и ги кажуваат.
- Наставникот пушта краток видеоисечок од временска прогноза или најава за детска емисија. Учениците го повторуваат тоа што го слушнале со имитирање на говорот и одговараат на прашања за проверка колку ја разбрале слушнатата содржина.
- Наставникот пушта кус цртан филм на македонски јазик. Потоа од учениците (поделени во групи) бара да разговараат за содржината на филмот, а еден ученик од секоја група да резимира со една-две реченици што разбрале од цртаниот филм.
- Наставникот чита краток текст, учениците слушаат, а потоа со свои зборови ја раскажуваат содржината на слушнатото.
- Наставникот чита сликовница дел по дел и по секј дел поставува прашања за прочитаната содржина на кои учениците одговараат. Откако ќе ја прочита целата сликовница, учениците го прераскажуваат тоа што го запомниле (со потпрашања од наставникот).
- Учениците раскажуваат приказна по низа од слики.
- Учениците раскажуваат сопствено интересно доживување.
- Учениците ја играат играта *Лов на предмети*; го бараат скриениот предмет во училницата, а потоа пронајдениот предмет го опишуваат со свои зборови.
- Учениците индивидуално избираат по еден предмет од училницата, го опишуваат и ја наведуваат неговата местоположба, користејќи ги зборовите: *на, зад, под, во, лево, десно...*
- Наставникот организира прошетка и набљудување во блиската околина со определена цел (пример: есен, зима, во парк), по што учениците опишуваат што виделе.
- Наставникот пушта снимен глас и тивок говор (или самиот чита кус текст, менувајќи го интензитетот на гласот), а учениците препознаваат дали зборувал брзо или бавно, гласно или тивко.
- Учениците преку симулација/симулирани игри вежбаат пристојно и љубезно обраќање со умерен тон на гласот (на пример, во продавница).
- Учениците, поделени во групи, идентификуваат различни гестикации/гестови и мимики кои се користат во секојдневните ситуации, а потоа прават разлика меѓу оние кои се навредливи (на пример, плазење јазик) и оние кои укажуваат на поддршка (палец нагоре).
- Наставникот заградува мал простор со столчиња и вели: „Замислете дека јас се наоѓам зад стакло кое не пропушта звук. Вие сакате да ми кажете дека овде нешто многу лошо мириса, но јас не можам да ве слушнам. Како јас да дознаам што вие сакате да ми кажете?“. Децата најпрво кажуваат кој е начинот, а потоа покажуваат адекватно движење наместо да употребат збор.

Подрачје: ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИШУВАЊЕ Вкупно часови: 50	
Резултати од учење Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да: <ol style="list-style-type: none"> 1. чита зборови, реченици и кратки текстови со разбирање; 2. пишува зборови и куси реченици. 	
Содржини (и поими)	Стандарди за оценување
<ul style="list-style-type: none"> • Почетно читање – 1 (збор, буква, глас). 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава (чита) зборови според дадена илустрација. • Препознава нова буква во состав на збор/реченица. • Ги препознава симболите на гласовите и ги поврзува со зборови (поим за буква). • Препознава нова буква. • Поврзува буква со глас.
<ul style="list-style-type: none"> • Почетно пишување (печатни букви, мали букви, големи букви, точка, прашалник, извичник, азбука). 	<ul style="list-style-type: none"> • Пишува линии кои претставуваат елементи на буквите. • Пишува печатни букви (мали и големи). • Пишува едноставни зборови. • Пишува кратки реченици, користејќи голема буква и интерпункциски знаци (точка, извичник и прашалник).
<ul style="list-style-type: none"> • Почетно читање – 2. 	<ul style="list-style-type: none"> • Чита зборови, реченици, текстови напишани со изучените букви. • Одговара на едноставни прашања во врска со прочитан текст. • Поставува прашања во врска со прочитаниот текст.
Примери за активности <ul style="list-style-type: none"> • Учениците „читаат“ (со препознавање) амбалажи од различни производи (за млеко, вода, чоколадо, налепници со лични имиња и сл.), рекламни натписи, своето име и зборови кои најчесто ги среќаваат во секојдневниот живот. • Учениците (поделени во групи) со редување картички на кои се напишани различни зборови (еден збор на една картичка) составуваат реченици. • Учениците играат игра во која се групираат, на пример, според првата буква од нивното име, според првата буква од нивното презиме, омилената храна, името на омиленото животно итн. и ја означуваат групата со картичка на која е напишана таа буква. 	

- Учениците со помош на пластелин и/или еластични стапчиња ги изработуваат буквите кои се содржат во нивното име и го „пишуваат“ името.
- Учениците пишуваат линии во слободен простор кои ги содржат елементите на буквите.
- Учениците пишуваат линии и букви во тетратка.
- Учениците користат таблет/компјутер за пишување букви.
- Учениците поврзуваат зборови со илустрации од предмет, животно, растение, поврзување збор со слика.
- По демонстрација од наставникот учениците (во мали групи) составуваат зборови од картички/коцки на кои се напишани изучените букви. Составените зборови секој ученик самостојно ги пишува во тетратка.
- Учениците препишуваат реченици, од наставен лист или табла, составени од зборови од изучените букви.
- Наставникот диктира кратки реченици составени од зборови од изучените букви.
- Учениците решаваат крстозбор во кој барањата се поставуваат преку илустрации, а се пополнува со пишување едноставни зборови.
- Ученикот именува производи од пазар, ги групира именуваните производи (на пример, овошја и зеленчук) и пишува список за пазарање.
- Учениците користат картички со точка, со прашалник и со извичник за да означат каква е реченицата која им ја чита наставникот. Потоа истите реченици наставникот ги диктира, а учениците ги пишуваат во тетратките, користејќи ги соодветните интерпункциски знаци.
- Учениците читаат самостојно краток текст и одговараат на прашања за него.
- Учениците читаат краток текст и самостојно поставуваат прашања за него.

Подрачје: **ЛИТЕРАТУРА, ИЗРАЗУВАЊЕ И ТВОРЕЊЕ**

Вкупно часови: **50**

Резултати од учење

Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:

1. прераскажува со свои зборови кус литературен текст кој го слушнал/слушнала и/или прочитал/прочитала;
2. чита кус литературен текст со разбирање;
3. обработува кус литературен текст преку ликовите, редоследот на настаните, местото и времето на одвивање;
4. креира крај на приказна или приказна според даден настан.

Содржини (и поими)

- Литературен текст/творба (народна приказна, расказ, басна, бајка, драмски текст, стихотворба).

Стандарди за оценување

- Идентификува народна приказна, расказ, басна, бајка, драмски текст и стихотворба (по слушање).
- Прераскажува содржина на слушнат кус литературен текст со помош на

	<p>прашања.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прераскажува содржина на прочитан кус литературен текст со свои зборови. • Препознава и издвојува зборови кои се римуваат во стихотворби. • Репродуцира стихотворби.
<ul style="list-style-type: none"> • Редослед на настаните во текст. 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава почеток, средишен и завршен дел од слушнат литературен текст. • Прераскажува кус литературен текст, почитувајќи го редоследот на настаните. • Опишува настан по дадени илустрации. • Смислува крај на недовршен текст. • Смислува нов крај на прочитан литературен текст.
<ul style="list-style-type: none"> • Лик, време, место во текст. 	<ul style="list-style-type: none"> • Одредува место и време на случувањата во литературниот текст. • Идентификува ликови во литературниот текст. • Опишува ситуации од секојдневниот живот кои соодветствуваат на постапките на ликовите од литературниот текст.
<p>Примери за активности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наставникот чита, на пример, приказна, расказ, басна, бајка и стихотворба и ја објаснува разликата меѓу нив. Потоа учениците слушаат куси литературни текстови од народната и уметничката книжевност за деца (преку читање од наставникот или преку аудиоснимка/видеоснимка), а потоа во мали групи разговараат за тоа дали слушнале приказна, расказ, басна, бајка или стихотворба. • Наставникот пушта видеозапис од народна приказна (да внимава да биде без насилство и без родови и/или етнички стереотипи). Учениците гледаат, а потоа се разговара за содржината на приказната. Учениците ги идентификуваат ликовите, ги опишуваат настаните по редоследот на случување и го определуваат времето и местото на случувањето. • Наставникот чита бајка, учениците слушаат внимателно, а потоа наставникот ги дели учениците во групи да разговараат за содржината – ги опишуваат ликовите и настаните (кои се измислени, а кои реални). • Наставникот чита расказ, а учениците, преку одговарање на прашања, го определуваат почетокот, средишниот и завршниот дел на текстот. Потоа го прераскажуваат текстот, следејќи го редоследот на настаните. • Наставникот прво чита текст на басна, а потоа учениците ја прераскажуваат содржината. На крајот учениците прават драматизација на басната. • Наставникот чита кратка драмска едночинка. Секој ученик црта една сцена од едночинката во која илустрира дијалог меѓу два лика (на пример, во облачиња како во стрип). • Наставникот чита кус литературен текст, а учениците слушаат со затворени очи, замислувајќи си ги ликовите. Потоа ги опишуваат со зборови и ги цртаат. 	

<ul style="list-style-type: none"> Наставникот чита кус литературен текст, а потоа води разговор со учениците за времето кога се одвива настанот. Учениците ги идентификуваат зборовите кои го означуваат времето (било ноќ, ден, месец мај). Наставникот изразно чита стихотворба со рима. Откако ќе ја продискутираат нејзината содржина, повеќекратно ја повторуваат дел по дел (наставникот заедно со учениците) со цел учениците да ја запомнат и самите да ја репродуцираат во целина. Учениците креираат рими по аналогича на слушната стихотворба на часот. Учениците со помош на изучени букви, броеви и цртежи изработуваат покана за некој настан. Наставникот чита три реченици како почеток на опис на настан. Учениците го довршуваат описот на настанот со свои зборови. Наставникот чита краток расказ, без завршетокот. Секој ученик смислува крај на расказот. Учениците работат во парови, ги подредуваат настаните во кратка приказна заснована на низа слики, а потоа кажуваат по една реченица за секоја од нив, опишувајќи го прикажаниот настан. 	
Подрачје: МЕДИУМСКА ПИСМЕНОСТ И МЕДИУМСКА КУЛТУРА Вкупно часови: 10	
Резултати од учење Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да: <ol style="list-style-type: none"> издвојува информации од различни видови медиуми со помош на наставникот; ја разбере содржината на гледана театарска претстава за деца и/или куклена претстава. 	
Содржини (и поими)	Стандарди за оценување
<ul style="list-style-type: none"> Информации од различни медиуми (анимирани филмови, телевизиски и радиоемисии за деца, списанија за деца). 	<ul style="list-style-type: none"> Издвојува информации од слушнат текст по дадени насоки (текст од радиоемисија, телевизиска реклама/радиореклама, анимиран филм). Издвојува информации од пишан текст по дадени насоки (од брошура, реклама од весник/билборд, списание за деца, текст преземен од интернет).
<ul style="list-style-type: none"> Културни настани (театарска претстава за деца, куклена претстава). 	<ul style="list-style-type: none"> Ја раскажува содржината на претставата по дадени прашања.
Примери за активности <ul style="list-style-type: none"> Учениците слушаат текст од радиоемисија (или од телевизиска реклама/радиореклама, од анимиран филм) и издвојуваат една или повеќе информации по однапред зададени прашања од наставникот (на пример, кога се случило нешто конкретно, какво било времето итн.). Учениците следат едукативна емисија за деца (од телевизија или интернет) и во групи разговараат за тоа што научиле од емисијата. 	

Потоа презентираат пред другите.

- Учениците разгледуваат плакат за фестивал за деца, постер за изложба на детски цртежи, рекламно пано, билборд, билет за некоја претстава, а потоа разговараат за информациите кои ги забележуваат на нив.
- Учениците го изразуваат своето доживување по гледање театарска и/или куклена претстава преку цртеж, слика, пеење, говор, со помош на движење и сл.
- Учениците гледаат театарска и/или куклена претстава, а потоа преку играње улоги го претставуваат делот кој најмногу им се допаднал.

ИНКЛУЗИВНОСТ, РОДОВА РАМНОПРАВНОСТ/СЕНЗИТИВНОСТ, ИНТЕРКУЛТУРНОСТ И МЕЃУПРЕДМЕТНА ИНТЕГРАЦИЈА

Наставникот обезбедува инклузивност преку вклучување на сите ученици во сите активности за време на часот. Притоа, овозможува секое дете да биде когнитивно и емоционално ангажирано преку користење на соодветни приоди (индивидуализација, диференцијација, тимска работа, соученичка поддршка). При работата со учениците со попреченост применува индивидуален образовен план (со прилагодени резултати од учење и стандарди за оценување) и секогаш кога е можно користи дополнителна поддршка од други лица (лични и образовни асистенти, образовни медијатори, татори волонтери и професионалци од училиштата со ресурсен центар). Редовно ги следи сите ученици, особено оние од ранливите групи, за да може навремено да ги идентификува тешкотиите во учењето, да ги поттикнува и поддржува во постигнувањето на резултатите од учењето.

При реализација на активностите наставникот еднакво ги третира и момчињата и девојчињата, при што води грижа да не им доделува родово стереотипни улоги. При формирање на групите за работа настојува да обезбеди баланс во однос на полот. При избор на дополнителни материјали во наставата користи илустрации и примери кои се родово и етнички/културно сензитивни и поттикнуваат родово рамноправност, односно промовираат интеркултурализам.

Секогаш кога е можно наставникот користи интеграција на темите/содржините/поимите при планирањето и реализацијата на наставата. Интеграцијата овозможува учениците да ги вклучат перспективите на другите наставни предмети во она што го изучуваат во овој наставен предмет и да ги поврзат знаењата од различните области во една целина.

ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

За да овозможи учениците да ги постигнат очекуваните стандарди за оценување, наставникот континуирано ги следи активностите на учениците за време на поучувањето и учењето и прибира информации за напредокот на секој ученик. За учеството во активностите

учениците добиваат повратна информација во која се укажува на нивото на успешност во реализацијата на активноста/задачата и се даваат насоки за подобрување (формативно оценување). За таа цел наставникот ги следи и ги оценува:

- изработките на ученикот (творби, искази и сл.);
- усните одговори на прашања поставени од наставникот или од соучениците;
- одговорите дадени во наставните листови;
- практичните изведби (читањето, пишувањето);
- домашните задачи;
- одговорите на квизови (куси тестови) кои се дел од поучувањето.

Сумативната оценка се изведува врз основа на целокупните податоци добиени од следењето на постигањата на ученикот и формативното оценување преку користење на различните техники на формативното оценување, при што наставникот ја констатира (опишува) развојната состојба на секој ученик поединечно во рамки на секое програмско подрачје.

Почеток на имплементација на наставната програма	учебна 2021/2022 година	
Институција/ носител на програмата	Биро за развој на образованието	
Согласно член 30, став 3 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/19 и 229/20) министерот за образование и наука ја донесе наставната програма по предметот <i>Македонски јазик</i> за I одделение.	бр. 12-6200/2 9.4.2021 година	Министерка за образование и наука, Мила Царовска, с.р.